

Katedra trestního práva

Klauzurní práce č. 3 (136) konaná dne 3. 7. 2020

Pro trochu luxusu

Eva a Vašek toužili po posledním luxusním modelu telefonu iPhone, aby ve společnosti něco znamenali. Za standardní cenu si jej rozhodně nemohli dovolit. Eva proto na internetu začala vyhledávat, zda by jej nesehnala levněji. Na internetovém bazaru našla prodejce Ing. Skokana, který nabízel nový iPhone za poloviční cenu, tedy za pouhých 12 999 Kč. V inzerátu Ing. Skokan vysvětloval, že dva telefony vyhrál v televizní soutěži „Blbější vyhrává“, a proto se jich chce rychle zbavit. Evu napadlo, že by mohla prodejce kontaktovat pod smyšleným jménem a objednat si u něj dva telefony, jeden pro sebe, druhý pro Vaška, (každý telefon v hodnotě 25 998 Kč opatřit jeden každý za 12 998 Kč), sejít se s Ing. Skokanem, ale místo peněz mu v obálce předat pouze předem nastříhané papírky z novin a dříve, než by si toho prodejce všiml (přeci jenom byl výhercem ve shora uvedené soutěži), s telefony utéci.

Následujícího rána se Eva svěřila Vaškovi se svým nápadem. Vašek jí v jejím záměru podpořil s tím, že to určitě stojí za pokus. Zároveň se vyjádřil, že na samotném činu mít podíl nechce, protože je astmatik a prodejci by nikdy nemohl utéci. Navrhl však, aby raději zkusili vytvořit padělky bankovek, které by dokázaly prodejce na první pohled zmást. Ještě toho rána si Eva vytvořila falešný profil a s prodejcem si sjednala schůzku před domem U Kamenného zvonu v Praze 1. Poté spolu s Vaškem vytvořili poměrně zdařilé padělky bankovek v hodnotě celkem 26 000 Kč a vložili je do větší obálky.

Na smluveném místě se Eva setkala s Ing. Skokanem, kterému předala připravenou obálku výměnou za krabičky s telefony. Ve chvíli, kdy Ing. Skokan otvíral obálku, se Eva zalekla, že nestihne včas zmizet, a proto jej silně udeřila do spánku. A jak chtěla, ihned upadl do bezvědomí. Poté se dala na útěk. Ing. Skokan byl převezen do nemocnice s těžkým otřesem mozku. Mezitím se Eva vrátila domů i s ukořistěnými telefony. Jeden si ponechala a druhý předala Vaškovi, kterému podrobně vyprávěla o událostech na Staroměstském náměstí. Vašek jí všechno, co udělala, bezvýjimečně schválil. Ing. Skokan zůstal týden v nemocnici na pozorování kvůli podezření na krvácení do mozku, které se nepotvrdilo. Ještě tři týdny po propuštění z nemocnice musel kvůli fraktuře lebky zůstat doma na nemocenské.

Otázky:

1. Jak trestněprávně posoudíte jednání Evy? Odůvodněte.

2. Jak trestněprávně posoudíte jednání Vaška? Odůvodněte.
3. Trestněprávně posuďte jednání Evy pro případ, že návrh Vaška nepřijala, padělky ani nevytvořila, pouze si připravila nastříhané papírky do obálky. Na místě si však jejich využití rozmyslela, udeřila Ing. Skokana do spánku a teprve poté, co ztratil vědomí, se zmocnila telefonů. Odůvodněte.
4. Uvažte situaci v zadání pro případ, že by Eva radu Vaška nepřijala a Ing. Skokanovi by předala pouze nastříhané papírky obálce, a nikoli padělky. Padělky ani nevytvořila. Po napadnutí obžaloby (pro jednání popsané v zadání) samosoudkyně Mgr. Iveta Dobrotivá zjistila, že Eva neměla v přípravném řízení obhájce, o právu zvolit si obhájce však byla řádně poučena. Jak bude soud postupovat? Odůvodněte.
5. Může být v hlavním líčení provedena fotografie Evy a Vaška s novými telefony jako důkaz? O jaký typ důkazu by se jednalo (uved'te alespoň tři charakteristiky). Odůvodněte.
6. Poškozenému Ing. Skokanovi byl doručen opis obžaloby a byl poučen o možnosti podat návrh podle § 43 odst. 3 tr. řádu. Poškozený byl řádně vyrozuměn o konání hlavního líčení. K hlavnímu líčení se však dostavil o půl hodiny později, v průběhu výslechu obžalované Evy. Uvedl, že by se chtěl připojit k trestnímu řízení s návrhem na náhradu škody. Jak bude soud postupovat? Odůvodněte.
7. Uvažte, že by po řádném zahájení trestního stíhání pro jednání popsané v zadání podala státní zástupkyně JUDr. Eva Vernerová obžalobu na Evu a Vaška, kterým se však obžaloba a předvolání k hlavnímu líčení nepodařilo doručit ani prostřednictvím policejního orgánu. Z šetření policejního orgánu vyplynulo, že uprchli do Německa. Je možné v tomto případě vydat Evropský zatýkácí rozkaz na obviněné? Jak bude soud postupovat (zejména, bude-li kromě Evropského zatýkácího rozkazu vydávat ještě jiné rozhodnutí)? Odůvodněte.

Poznámka:

1. *U všech závěrů obsažených v odpovědích týkajících se subsumpce případu pod zákonné ustanovení musí být ustanovení přesně citováno (nejen jeho název, ale i číslo paragrafu, odstavce, písmeno, alinea).*
2. *Při subsumpci musí být provedena konfrontace požadavků obsažených v zákonném ustanovení se skutkovým zjištěním (podobně jako to činí soud ve výroku rozsudku).*
3. *Závěry obsažené v odpovědích musí být náležitě odůvodněny (např. je třeba uvést, proč třeba určité jednání posuzovat jako účastenství ve formě návodu a nikoli jako spolupachatelství).*

Pro trochu luxusu – řešení

1. Eva spáchala dva trestněprávně relevantní skutky.

První skutek: dokonáný přečin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 tr. zák. v jednočinném souběhu se zločinem padělání nebo pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 2 tr. zák. spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zák.

Druhý skutek: dokonáný přečin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zák.

Prvý a druhý skutek spáchala Eva ve vícečinném souběhu.

Eva se dopustila jednání, které naplňuje všechny znaky skutkové podstaty přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku. Jednání Evy spočívalo v tom, že vyvolala v Ing. Skokanovi domněnku, že od něj chce zakoupit telefon a následně předstírala, že mu předává obálku s penězi, přestože byla jen plná padělků. Ing. Skokan se tak mylně domníval, že přebírá platbu za telefony, a proto Evě telefony dobrovolně vydal (Eva se „nezmocnila“ cizí věci ve smyslu § 205 odst. 1 trestního zákoníku). Eva tedy *vedla* Ing. Skokana *v omyl*.

Při stanovování výše škody je třeba vycházet z ceny, za kterou se věc v době a v místě činu obvykle prodává. Rozhodující je cena při legálním prodeji, nikoli při prodeji na černém trhu (k tomu srov. č. 19/1993 Sb. rozh. tr.).¹ Každý z telefonů měl dle zadání obvyklou hodnotu 25 998 Kč ve smyslu § 137 trestního zákoníku, měly tedy celkovou hodnotu 51 996 Kč, tj. větší škoda ve smyslu § 138 odst. 1 trestního zákoníku. Eva se proto v této výši obohatila na úkor poškozeného. Tohoto činu se Eva dopustila v úmyslu přímém ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, neboť Eva chtěla tímto způsobem podvodně získat drahé telefony, bylo to jejím cílem, tzn., že chtěla způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit zájem na ochraně vlastnictví a na úkor jiného se obohatit.

Eva se dále dopustila zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 2 trestního zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku. Eva společně s Vaškem připravili zdařilé padělky v hodnotě celkem 26 000 Kč, a to se záměrem je předat Ing. Skokanovi jako „platbu“ za telefony.

¹ Jelínek J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. vydání. Praha: Leges, 2019, str. 648.

Následně obálku s padělkou předala Ing. Skokanovi. Tedy padělala peníze v úmyslu udat je jako pravé a poté je jako pravé Ing. Skokanovi skutečně udala. Eva se tohoto činu dopustila ve spolupachatelství ve smyslu § 23 trestního zákoníku spolu s Vaškem, neboť společně připravili padělkou v úmyslu udat je jako pravé a Eva sama tento záměr následně realizovala (§ 233 odst. 2 al. 1 je v § 233 odst. 2 al. 2 obsažen – k tomu viz č. 26/2016 Sb. rozh. tr.). Činu se tedy Eva s Vaškem dopustili úmyslným společným jednáním.

Eva se dopustila přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku. Eva silným úderem do spánku způsobila Ing. Skokanovi újmu, kterou je třeba považovat za ublížení na zdraví ve smyslu § 122 odst. 1 trestního zákoníku. Dle zadání vyžadovalo zranění poškozeného lékařské ošetření s tím, že byl týden v nemocnici a další tři týdny na nemocenské. Jeho zranění mu tedy nikoli jen po krátkou dobu (déle než sedm dní), ale kratší dobu než delší dobu ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) trestního zákoníku (více než šest týdnů), znemožňovalo obvyklý způsob života. Eva se tohoto jednání dopustila v úmyslu přímém ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Ze způsobu vedení útoku (silný úder do spánku) je zřejmé, že Eva věděla, že může Ing. Skokanovi způsobit újmu na zdraví, a takovou újmu zároveň způsobit chtěla. Ze zadání rovněž vyplývá, že chtěla, aby upadl do bezvědomí, musela tedy počítat s tím, že upadne na zem a dojde k poranění hlavy.

Trestné činy ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku a podvod podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku jsou přečiny ve smyslu § 14 odst. 2 trestního zákoníku, neboť jsou oba úmyslnými trestnými činy, za něž trestní zákoník stanoví trestní sazbu nepřevyšující pět let. Trestný čin padělání a pozměnění peněz je zločinem ve smyslu § 14 odst. 3 trestního zákoníku, neboť jde o úmyslný trestný čin, za něž trestní zákoník stanovuje trestní sazbu tři léta až osm let.

Skutek je souhrn všech vnějších projevů vůle pachatele (souhrn všech jednání), které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva, jsou-li zahrnuty zaviněním. Vůle Evy nejprve směřovala pouze k získání telefonů pomocí lsti, k jejímuž úspěchu byla nezbytná výroba zdařilých padělků. Výroba padělků

byla tedy prostředkem k úspěchu podvodného jednání. Přečin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku a zločin padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 2 trestního zákoníku jsou spolu v jednočinném souběhu. Teprve pod tíhou nastalých okolností se rozhodla udeřit poškozeného, a to až po dokonání výše uvedených trestných činů. Oba trestněprávně relevantní následky jsou způsobeny jiným jednáním (přípravou a předáním padělků a následným převzetím telefonů – skutek 1, resp. silným úderem do spánku – skutek 2).

2. Jednání Vaška posoudíme jako účastenství ve formě pomoci k přečinu podvodu podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 209 odst. 1, odst. 3 tr. zák. v jednočinném souběhu se zločinem padělání nebo pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 1 tr. zák. spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zák.

Ještě před činem Vašek Evě schvaloval záměr spáchat trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku (k právní kvalifikaci podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku viz výše). Evu podporoval v jejím záměru opatřit si podvodem nové telefony iPhone. K činu dále přispěl radou týkající se způsobu provedení činu – tedy vložit do obálky padělané peníze na místo papírků. Zároveň se podílel na vytvoření padělků, tedy přispěl k získání prostředků ke spáchání trestného činu. Vašek se tedy úmyslně ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku podílel na úmyslném trestném činu jiného tím, že jej „utvrzoval v předsevzetí“ spáchat trestný čin a zároveň pomohl „opatřit prostředky“ a usnadnil spáchání činu „radou“. Vašek se proto dopustil trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku. Akcesorita účastenství je v tomto případě splněna, neboť Eva je trestně odpovědnou pachatelkou (kvalitativní stránka akcesority) a zároveň ve svém činu dospěla až k jeho dokonání (kvantitativní stránka akcesority).

Vašek dále spáchal zločin padělání nebo pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 1 trestního zákoníku ve spolupachatelství ve smyslu § 23 trestního zákoníku. Vašek vytvořil spolu s Evou zdařilé padělky v hodnotě celkem 26 000 Kč. Jednal tedy společně s Evou ve smyslu § 23 trestního zákoníku (viz výše). Zároveň věděl, že Eva se padělané peníze pokusí udat jako pravé v úmyslu opatřit si nové telefony. Na samotném předání peněz se však Vašek již nepodílel, a nemohl proto naplnit

znaky skutkové podstaty zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 2 trestního zákoníku. Spolupachatelství není na překážku skutečnost, že se Eva dopustila zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 2 trestního zákoníku, neboť zločin padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 1 trestního zákoníku je v něm obsažen (k tomu viz výše).

Oba trestné činy jsou v jednočinném souběhu (k definici skutku viz výše), neboť padělání peněz bylo prostředkem ke spáchání pomoci k podvodnému jednání. Šlo tedy o jediný skutek, kterým byly naplněny znaky skutkové podstaty dvou trestných činů.

Vašek se nemohl dopustit účastenství ve vztahu k přečinu ublížení na zdraví, neboť tento čin spáchala pachatelka až pod tlakem okolností na místě činu. Ze zadání není patrné, že by s touto možností Vašek jakkoli počítal. Jeho úmysl ve smyslu § 24 odst. 1 trestního zákoníku proto nemohl směřovat k tomuto trestnému činu.

3. Eva by se v tomto případě dopustila zvláště závažného zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zák.

Eva Ing. Skokana silně udeřila do spánku v úmyslu si přisvojit nové telefony iPhone. Tedy proti jinému užila násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Tento čin by spáchala v úmyslu přímém ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Naplnila by tak všechny znaky skutkové podstaty zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 trestního zákoníku.

Trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 trestního zákoníku je zvláště závažným zločinem (§ 14 odst. 3 trestního zákoníku), neboť jde o úmyslný trestný čin, za nějž trestní zákoník stanoví trestní sazbu trestu odnětí svobody dvě léta až deset let.

- 4. Toto zjištění by nemělo pro postup soudu žádný význam, neboť by nebyl dán žádný z důvodů nutné obhajoby podle § 36, ani § 36a tr. řádu. Pokud soud nerozhodne podle § 314c odst. 1 tr. řádu, nařídí hlavní líčení (§ 314d tr. řádu).**

Eva by se v tomto případě nedopustila zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 al. 2 trestního zákoníku, pro který by byl dán důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 trestního řádu. Žádný další důvod nutné obhajoby v tomto případě není dán. Skutečnost, že by Eva neměla obhájece, proto není vadou řízení. Toto zjištění by tak nemělo pro postup soudu žádný význam. Pokud tedy soud nerozhodne podle § 314c odst. 1 trestního řádu, nařídí hlavní líčení (§ 314d trestního řádu).

- 5. Fotografie Evy a Vaška může sloužit jako důkaz, § 89 odst. 2 tr. řádu. V hlavním líčení by byl proveden podle § 213 odst. 1 tr. řádu. Je důkazem věcným, usvědčujícím, nepřímým a původním.**

Podle § 89 odst. 2 může jako důkaz sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, může tedy jít i o fotografii Evy a Vaška. Fotografie zobrazující Evu a Vaška s telefony získanými podvodem je věcným (1) důkazem ve smyslu § 112 odst. 1 trestního řádu. Fotografie je svou povahou předmětem a zároveň nejde o listinu, která by byla pro trestní řízení významná svým obsahem (§ 112 odst. 2 trestního zákoníku *a contrario*). Informace z fotografie Evy a Vaška nezískáváme přečtením, ale přímým pozorováním. V hlavním líčení proto může být provedena jako věcný důkaz podle § 213 odst. 1 trestního řádu tak, že bude předložena stranám k nahlédnutí.

Fotografie je dále důkazem usvědčujícím (2), nepřímým (3) a původním (4). Podle vztahu k předmětu obvinění dělíme důkazy na usvědčující a ospravedlňující. Fotografie Evy a Vaška prokazuje okolnosti, které svědčí proti obviněným. Je proto důkazem usvědčujícím.

Podle vztahu k dokazované skutečnosti dělíme důkazy na přímé a nepřímé. Nepřímý důkaz objasňuje dokazovanou skutečnost pomocí jiné skutečnosti. V tomto

případě můžeme z fotografie Evy a Vaška s telefony pouze nepřímo usuzovat na skutečnost, že telefony získali podvodně od Ing. Skokana.

Podle pramene zpráv o dokazované skutečnosti dělíme důkazy na původní a odvozené. Fotografie Evy a Vaška je bezprostředním pramenem skutečností, je proto důkazem původním.

- 6. Soud o tomto návrhu rozhodne podle § 206 odst. 4 tr. řádu *per analogiam* tak, že připojení poškozeného s nárokem na náhradu škody k řízení nepřipouští, neboť poškozený Ing. Skokan uplatnil svůj nárok opožděně až po lhůtě uvedené v § 43 odst. 2 a § 206 odst. 2 trestního řádu.**

Podle § 43 odst. 3 trestního řádu má poškozený právo navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost mj. k náhradě škody, která byla trestným činem způsobena. Návrh je třeba učinit u hlavního líčení nejpozději před zahájením dokazování.

Poškozený Ing. Skokan se dostavil k hlavnímu líčení až po zahájení dokazování, v průběhu výslechu obviněné. Ze zadání nevyplývá, že by návrh uplatnil již v přípravném řízení, je proto třeba vycházet z toho, že poškozený návrh uplatnil pozdě. Návrh Ing. Skokana je tedy opožděný, a proto nepřipustný. Soud o něm nemůže v hlavním líčení meritorně rozhodnout. Bude proto postupovat, jak bylo uvedeno výše.

- 7. Evropský zatýkací rozkaz lze vydat, neboť jsou u obou obviněných splněny podmínky pro jeho vydání podle § 193 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci (dále jen „ZMJS“) a zároveň není dána žádná z překážek podle § 193 odst. 3 ZMJS. Soud nejprve vydá příkaz k zatčení podle § 69 odst. 1 trestního řádu (na každého obviněného zvlášť), neboť je dán důvod vazby podle § 67 odst. 1 písm. a) trestního řádu.**

Z šetření policejního orgánu vyplývá, že Eva a Vašek uprchli a je u nich proto dán vazební důvod podle § 67 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Zároveň nejsou naplněny negativní podmínky § 68 odst. 2 trestního řádu, neboť jsou stíháni také pro úmyslný trestný čin s trestní sazbou 3–8 let (zločin padělání a pozměnění peněž

podle § 233 odst. 2 al. 2 trestního zákoníku, tedy za trestný čin, jehož horní hranice převyšuje dvě léta).

Následně může soud bez odkladu vydat Evropský zatýkací rozkaz proti každému z obviněných, protože jsou splněny podmínky uvedené v § 193 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci (za skutek lze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 1 rok a byl vydán příkaz k zatčení) a zároveň není dána žádná z překážek podle § 193 odst. 3 zákona o mezinárodní justiční spolupráci. Na vydání Evropského zatýkacího rozkazu se v tomto případě nevztahuje šesti měsíční lhůta podle § 193 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci, protože z šetření policejního orgánu vyplývá, že se Eva a Vašek zdržují v Německu.
